

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. Opravištevno, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

O miru

se ne bode moglo še tako brzo govoriti v resnici, če prav se zdaj mnogo o njem piše. Srbi o njem nečejo slišati, pa tudi Turki ne, če je res, kar zadnja poročila iz Carigrada javljajo. Ti so zdaj, kar so si novega sultana naredili, postali zopet bolj ošabni in pravijo, da predno Aleksinca in Deligrada ne vzemo, ne pripuščajo jim orožna čast, miru sklepati s Srbi, katere bi radi tako oslabili, da ne bodo več za vojsko. Odvisno bode vse od tega, ali bode turška moč toliko, kakor je volja.

Vedno odločnejše pa govori javno mnenje v Rusiji in pritisk je uže tako hud na višje kroge, da se oficijozno uže izjavlja, da Rusija ne samo, da bi Srbije ne pustila pohoditi in uničevati, če koncem omaga, nego da ona zahteva uže naravnost tudi osvobojenje Bosne in Hercegovine od turškega barbarstva. Brez tega, je vsako sklepanje miru nemogoče.

Turčija pak pravi, da za Bosno in Hercegovino nič drugega ne dovoli nego k večjemu, da dobi krščanska gubernija. To je premalo ali nič. Tako ne preostaja drugo, nego soditi, da je pričakovati, — kakor smo uže rekli v tem listu, — da na prihodnjo spomlad Rusija svojo vojsko vzdigne in reševalo se bode ne le srbsko, temuč celo veliko orijentalno vprašanje z evropsko vojsko, z vsemi vojnimi strahotami in dobrotami, o katerih vojni pa še nihče ne more povedati, kako se bode razvrstila, kedo si bode sovražnik in prijatelj.

Rusija in jugoslovanski boj.

Iz Peterburga 31. avg. [Izv. dop.]

„Černjajev je zmagal!“ Novica ta se je kakor blisk raznesla po mestu in vzbudila velikansko radost in navdušenje ruskega naroda. Uže so se bili slabi glasovi raztrosili, da Srbi ne morejo vzdržati turškega napada, da Aleksinac gori, da se Srbi nazaj v Deligrad odmikajo itd. Tem večje je zdaj veselje in če se je uže poprej izkazala velikodušna darežljivost ruskega naroda v prid slavjanskih bratov, pritekajo po tem uspehu še večji darovi od vseh stranij in hiti še več ruskih oficirjev in odsluženih vojakov v Srbijo. Sicer pa tudi prejšni neuspehi niso plašili naših prostovoljcev. Ko je 23. t. m. telegram iz Belgrada došel, da je silno ruskih oficirjev tisti dan padlo, raznesla se je ob enem govorica da je nam Černjajev telegrafiral, naj ne dohajajo ruski prostovoljci, ker pri njihovej silnej hrabrosti so same brezkoristne žrtve. Neki oficir je uže 20 tovarišev zapisanih imel, ki so se zavezali, da z njim gredo v Srbijo. Po teh hudih vestih skliče svoje tovariše, da jim resnično pove, kako stoji stvar. A prišlo jih je mesto dvajset štirideset in vsi so sklenili, da se precej drugi dan odpeljejo in tako se je tudi zgodilo.

Uže pred nekaj časom je odšel k Černjajevu polkovnik Rajevski, ki je 50.000 rubljev soboj vzela, da s tem živi druge ruske oficirje. (Baš denes se poroča iz Belgrada, da je hrabri ruski polkovnik v bitvi 1. sept. bil od turške krogle ubit. Slava njegovemu spominu! Ur.)

Pri vojnem ministerstvu vložil vsak dan 20 do 30 oficirjev prošnjo, da smejo izstopiti iz službe in iti za granico, to je: v Srbijo. Vsak odhajajoči oficir vzame 1 ali 2 bivša podoficirja kot služabnika soboj.

Černjajevu pak, ki je telegrafoval, da mu manjka denarjev za vzdrževanje ruskih ljudij, poslal je takoj moskovski slavjanski blagotvornik komitet 12.000 rubljev v zlatu, peterburško-gorodsko kreditno občestvo 50.000 rubljev in še toliko je odkazano, ako potrebuje. Te dni se bodo obligacije srbskega državnega posojila v znesku 3 milijonov 200.000 rubljev (12 milijonov frankov) začele prodavati in nij dvomiti, da se bodo kmalu vse oddale.

Car Aleksander je odpotoval v Varšavo; v njegovem spremstvu je stari knez Gorčakov z glavnim svojim tajnikom Hamburgerjem, možem židovskega rodu, ki pa najgorkejša note v prid kristijanskih Slovanov piše, potem vojni minister Miljutin. Vse to kaže, da tudi v naših najvišjih krogih dovolj močno čutijo imenitnost sedanjega trenutka za Rusijo in njen vpliv v Evropi.

Zapiranje ruskih oficirjev v Pešti je tukaj in gotovo po vsem ruskem silno nevoljo vzbudilo in stari srd proti Magjarom še bolj vspihnilo. Ruski časniki vprašujejo srdito: Kakov pa je ta ogerski zaveznik, ako zapira naše ruske ljudi!

Iz Moskve so po želji Černjajeva odposlali tri oltarje za vojno službo, za vsako njegovih divizij jeden oltar in osem najboljših cerkvenih pevcev. Sanitarnih oddelov je uže toliko odšlo da minister Ristić sam naznanja, da jih je za

Listek.

Pomladanski valovi.

(Roman, spisal Ivan Turgenev; poslovenil dr. Maks Samec.)

XXX.

(Dalje.)

Polozov si odpre brezrokavnik. Uže iz samega tega, kakor je vzdigoval obrvi, rahljaj obleko, grbančil nos, se je dalo sklepati, da bode govoril z veliko težkobo in da nij brez strahu čakal, ali ga bode Sanin napeljeval k pogovarjanji, ali pa bode sam moral prevzeti ves trud besedovanja?

Sanin je poznal položaj svojega prijatelja in zato tudi nij hotel ga obteževati z vprašanji, ampak se je zadovoljil s samim najpotrebnejšim; vedel je, da je Sidorič bil v službi — pri vlanarjih! (Kako lep je on moral biti v kratke uniformi!), da se je pred tremi leti ženil — in da biva uže drugo leto za granico z ženo, „katera se zarad neke reči zdravi v Wiesbadenu“ — in da se od tam odpravlja v

Pariz. Od svoje strani je tudi Sanin mnogo govoril o svojej preteklosti, o prejšnjem življenji, o svojih načrtih in od njih je naravnost prišel do glavnega — t. j. praviti je začel o svojej nameri, prodati posestvo. Polozov ga je poslušal molče, včasih pogledal na dvor, od koder bi bil moral pokazati se zajutrek. Nadenakar z dvema drugima strežajema prinese nekoliko skledic pod srebrnimi skudelicami.

— „Tvoje imenje leži v Tuskej guberniji?“ spregovori Polozov, vsedši se za mizo in zatikaje servijeto za srajčin kolar.

— „V Tulskej.“

— „Efremovskega okraja . . . Znam.“

— „Poznaš mojo Aleksejevko?“ vpraša Sanin in sede za mizo.

— „Poznam, kako pa.“ Polozov si vtakne v usta kos jajčnice (Eierkuhen) z gomoljikami. „Moja žena Marija Nikolajevna . . . ima v sosedstvu svoje imenje. Odčepite, natak, buteljo! Zemlja je dobra — samo kmeti so ti les posekali. Zakaj imaš na prodaj posestvo?“

— „Denarja mi je treba, brat. Prodal bi

po ceni. Morebiti kupiš ti . . . ravno prav.“

Polozov pogoltne kupico vina, se obriše s servijeto in začne zopet prežvekovati — počasi in šumno.

— „I . . . da,“ spregovori na konec . . . „Jaz ne kupujem posestev? nimam kapitalov za to. Morda ga kupi žena. Govori ž njo! Ako ne terjaš preveč — morda se jej poljubi . . . Kakšni osli so vendar ti — Nemci! Ne umejo ribe zvariti. Pa še pravijo: „Vaterland mora zjediniti se! Natak vzemite to drozgobo!“

— „Ali res tvoja žena sama vravnava . . . z gospodarstvom?“ vpraša Sanin.

— „Sama. Kotleti — ti so dobri! Vzemite! Rekel sem ti uže, Dimitrij Pavlovič, da se v nobeno žensko reč ne mešam — in to ti zdaj ponovim.“

Polozov je in cmoka dalje.

— „Hm . . . Kako bi mogel jaz ž njo govoriti, Hipolit Sidorič? — „Jako lahko, Dimitrij Pavlovič! Pelji se v Wiesbaden. Od tukaj nij daleč tja. Natak, ali nimate angleške gorčice? Ne? Skoti (Vieh)! Le časa ne trati! Po zajutreku se odpeljemo. Dovolj

zdaj dovolj. On prosi, da bi se raji pošljalo toplo sukno in odeje za zimo.

Sedanje slavjansko gibanje, katero je v tako kratkem času do nepričakovane velike sile narastlo v celem ruskem narodu, sme utolažiti vsako slovansko srce; porok nam je lepše prihodnosti vsega Slovanstva. Slovanska solidarnost — iz besede je meso postala!

Francoz za Srbe.

Sloveči stari francoski pisatelj in republikanec, Viktor Hugo, priobčuje pod napisom „pour la Serbie“ članek, ki hudo pogublja turška grozodejstva in strašnosti v Bulgariji. V. Hugo pravi: „Mi moramo evropskim vladam povedati, da je kakovej vladi ravno tako, kakor kakovemu človeku, prepovedano moriti; da je Evropa za vse odgovorna, kar se v Evropi godi; da, ako kakšna vlada dela tako kakor divja zver, mora se ravnati z njo, kakor z divjo zverjo; da dandenes ljudje pred našimi očmi moré, požare delajo, možém in ženam goltance prerezujejo, otroke otimljejo in na prodaj vlačijo; da se oni otroci, ki so za prodaj premajheni, na kosce sekajo; da se cele družine v svojih hišah sežigajo, da so mesta na pr. Batak, v nekoliko urah videla svoje prebivalstvo od 9 na 1 tisoč zmanjšano, da se več ljudij pokolje, nego se jih pokopati more; mi povemo vladam, da se nosečim ženam trebuh prerezuje in sad uničuje; da psi glodajo možjane oskrunjenih deklic, — mi gljej od strani Evrope bi zadostil, da se temu konec stori. Barbari, (Turki) ki to delajo so strašni, in izobraženci, ki jim dovoljujejo to, grozoviti.

„Kedaj bode nehalo uže mučenitvo tega malega junaškega naroda? Za civilizacijo je čas prišel, konec storiti tem krutostim. Mi narodi, pozivljamo vlade, naj zabranjujejo nadaljna grozodejstva. A odgovarja se nam: „Vi pozabljate, da so tu vprašanja.“ — Človeka ubiti je hudodelstvo, a narod ubiti je jedno vprašanje! Vsaka vlada ima svoje vprašanje. Rusija ima Carigrad, Anglija ima Indijo, Francoska ima Prusijo, Prusija ima Francosko. Mi odgovarjamo: tudi humanitarnost ima svoje vprašanje, in to je večje, nego Rusija, Indija in Anglija. To je otrok v ma-

terinem telesu. Politično vprašanje mora biti za humanitarnim. To je vsa prihodnost.“

Tako govori Francoz in sicer jeden tistih, čegar beseda daleč doni. Francozje so bili dolgo in predolgo sovražniki Slovanov, zato je izpreobračenje njih imenitno za našo boljšo prihodnost in varnost pred — znanim agresivnim narodom, ki bi se ga nam bilo sicer bati.

Jugoslovansko bojišče.

Bojuje se pod Aleksincem na levem bregu Morave uže zopet več dnij, pa tudi na meji Črnogore v severu in jugu traje boj, a izida še ne vemo, niti ne, ali je kaj odločenega. Iz Belgrada javljajo privatni telegrami, da so Srbi pri Tešici Turke nazaj vrgli, Turki pa trdijo, da so oni Srbom tri šance vzeli.

Piše se, da je turška vlada iz Carigrada poslala povelje Kerim-paši, da mora na vsak način kakor brž mogoče vzeti Aleksinac. — Zatorej bode ali je uže denes ali včeraj turški poveljnik, ki je vso moč turško zjedini na levem bregu Morave, prodreti poskušal. A tu mu pojde teško. Tu bode moral črez reko Moravo prodirati in ta je po zadnjem deževji Srbom na pomoč močno narasla.

Iz Belgrada se „W. Tagbl.“ brzojavlja, da Rusov uže velikansko mnogo prihaja v Srbijo, ter stopajo v srbsko vojsko. Bog jih živi!

O Lješaninu poročajo listi, da se je močno obstrelil, ko je nek nov revolver poskušal. Če je to res, potem bode najbrž kak rusk oficir prevzel komando srbske vojske pred Zajčarom.

Iz Bosne se piše, da je Despotović požgal turško mestice Glamoš, oplenil Turkom 4000 glav živine in se s svojimi četami obrnil proti Lievnu. Če se mu posreči to mesto vzeti, zjedini se bode s Črnogorci, kar jih je na Gačkem in bode operiral proti Mostaru.

Iz Sofije se piše „Pol. Corr.“ 23. avg., da je turški poveljnik, Kerim-paša poslal ukaz tja, naj se vsa vojska, kolikor se je je v Sofiji nabralo, brž pošlje v Niš. Imelo bi se bilo tu 25.000 mož zbrati, ali zbralo se je le 15.000. Še ti, vsi neizurjeni, odposlani so brž Kerimu. — Več dnij uže se teški kanoni za oblegovanje mest od tod vozijo proti Nišu. Rabili se bodo proti Aleksincu.

Istino Hrvatom.

Zabolelo je vsacega Slovenca čitati v hrvatskem „Obzoru“ ob tistem slovesnem trenutku, ko so Srbi vojno začeli, da bi bili Hrvati raje videli avstrijsko armado prestopiti Savo, nego srbsko Drino. V tem je izražala se zavist, škodljiva za južno Slovanstvo in najškodljivejša za Hrvate in nas. Žalili smo Slovenci videči, kako to samohvalno Hrvatsvo v tem odločilnem hipu molči ter molči, namestu da bi pred Evropo govorilo slovansko besedo. V srce nas je bolelo slišati, da je mej Hrvati celo stranka, ki ne želi zmage bratom Srbom; gnjev mora prijeti vsacega, kdor je čital te dnij slovanožrnem magjarskem „Pester Lloyd“ toplo magjarsko pohvalo hrvatskega obnašanja nasproti Srbom v Hrvatskem, o znanih sramotnih zatvaranjih — zares „Obzor“, ki si ne daje iz Prage ni iz Ljubljane svetov dajati, dobil je sukurz v „Pester Lloyd“, ki se tudi roga češkim in slovenskim listom in daje (kakor oni dan „N. Fr. Pr.“) hrvatskej vladi in inteligenci v posebnem članku „fleisszettel“, katerega naj jih bode sram če Jelačića znajo!

Za to nas srčno veseli, da se je dobil jeden Hrvat, ki svojim rojakom vso istino govori. To se ve, da je ta Hrvat Dalmatinec. On piše v zadarskem „Narodnem listu“ takole mej drugim:

„Svi su znaci, da Hrvati nemogu svoje osnove oživotvoriti glede Bosne, pa ako to stoji, onda neima razloga zašto bi mi odrekli svoju sućut braći Srbom, koji imadu tu zaslugu, da su pokrenuli žrtvom golemom, istočnim pitanjem; jer da nije njihova oružja, još bi diplomacija ludosti piskarala kao dosada. Pa kad su srbske kneževine imale srđca i odvažnosti uložiti život svoga pućanstva i isto državno biće, da oslobode braću iz robstva, nitko jim nemože neželiti uspjeha u zauzeću Bosne, Hercegovine i Stare Srbije, da osnuju dvie veće države srbske. Tu je većina njihova plemena i vjeroispovjesti, te i Hrvatom, koji se u onih zemljah nalaze, dobro će doći i blagoslovljeno njihovo preduzeće, ma kako udes rata odlučio njihovom sudbinom. Upliv moralni njihov neće jim oteti nijedna moć na svijetu: mi nemamo pravo zapriećiti njihov razvitak, kad neulažemo, jer

da ti nalijem kupico: vino z buketom — ne kislota.“

Lice Polozovo se je oživelo in orudelo: oživelo se je le tačas, kadar je jedel . . . ali pil.

— „Ne vem dobro, kako bi to učinil?“ spregovori Sanin.

— „Kaj pa je tebe tako naglo v zadrego pripravilo?“

— „Res je, nekaj me je spravilo v zadrego, brat.“

— „In potrebuješ veliko?“

— „Veliko. Jaz sem . . . Kako bi rekel? jaz sem nekaj napravil . . . Ženim se.“

Polozov postavi nazaj na mizo kupico, katero je bil vzdignil proti ustnam.

— „Ženiš se!“ spregovori s hripovim, glasom in položi svoje otečene roke na želodec. „In kmalu?“

— „Da, kmalu.“

— „Nevesta je v Rusiji, to se razume?“

— „Ne, ne na Ruskem.“

— „Kde pa?“

— „Tukaj v Frankobrodu.“

— „Nemka, to je, ne — Italijanka. Tukajšna prebivalka.“

— „S kapitalom?“

— „Brez kapitala.“

— „Je ljubezen velika?“

— „Kako si ti smešen! Da, velika.“

— „In zato je tebi denarja treba?“

— „Nu da . . . da . . . da.“

Polozov pogoltne vino, si izplahne grlo in umije roke, jih pridno obriše ob servijeto, vzame in prižge smodko. Sanin gleda molče nanj.

„Jedino sredstvo,“ se oglasi konečno zopet Polozov, kateri je bil nazaj položil glavo in spuščal dim v tanjkih strugah, „pojdi k ženi, ona lahko tvojo bedo, ako hoče, z jedno roko poravna.“

— „Kako hočem videti tvojo ženo? Ti praviš, da uže pojutranjem otideta?“ Polozov zakrije oči.

— „Veš kaj ti povem,“ izpregovori zopet Sidorč, verté cigaro mej ustnami in pihaje. „Stopi domu, spravi hitro svoje reči v red in pridi nazaj. V jednej uri se odpeljem. Kočija

je dovolj prostorna — jaz te vzamem sboj. Tako bode najboljšje. Zdaj bom še malo zaspal. Da brat, kadar pojém, moram vselej nekoliko pospati, natura hoče tako in jaz se jej ne protivim. Ti pa me ne moti.“

Sanin pomisli, pomisli — in hipno vzdigne glavo: sklenjeno je!

— „Nu dobro, jaz grem in se ti zahvaljujem. V pol ure sem tukaj — in odpeljeva se v Wiesbaden. Upam, da tvoja žena ne bode jezna . . .“

Polozov je še malo pomencal z nogami in zaspal, kakor mladenič.

Sanin še jedenkrat pogleda njegovo debelo figuro, njegovo glavo, vrat, njegov povzdigneni, kakor jabelko okrogli podbradek — in idši iz gostilnice se napravi hitrimi koraki proti konditoriji Roselli. Emi je moral sporočiti svojo namero.

XXXI.

Sanin je našel Emo v konditorskeji sobi skupaj z materjo. Gospa Lenora je pripognivši hrbet merila s skladnim čevljem

nemožemo, ni jednoga čovjeka, za taj sveti boj. Povjest je odlučila, da srbstvo bude jezgrom jugoslavenstva; neka se dakle vrši sudbina narodna, koja nemože obazirati se na plemenske i vjeroispovjestne razlikosti, ni na zastarena prava, kojim nema snage oživljenja. Hrvatima u Bosnoj pripravlja se sudbina Bavarca u Njemačkoj; državni ustav osigurati će i njim, kao i muslimanom posebna njihova prava, ali, dakako, morati će se pokoriti državnoj ideji većine. Mi to žaliti nemožemo, jer se radi o slobodi naroda, s kojim nemožemo imati državne zajednice. Mi moramo propustiti teku dogodjaja povjestnih, da odlučimo prvenstvom Srbstva; hrvatstvu u drugoj zajednici preostaje razvitak kulturni i narodni zapadnim pravcem.

„Ali Europa i sve Slavenstvo moraju od nas čuti tu izjavu, mi smo dužni savjesti i historiji sućut borioćem za krst i slobodu, mi moramo želiti uspjeh srbskomu oružju, i svakad i posvuda javno očitovati, da svako takmenje o prvenstvu i nadmoći prestaje izmedju Srbstva i Hrvatstva. Ni povjestno-državni, ni plemenski ni vjeroizpoviestni obzir nemora smetati prirodnomu čuvstvu saućešća moralnoga ratu koj drugi dio našega naroda slobodno vodi za slobodu ostaloga: koja prva ruka trže mač, budi blagoslovljena, još više kad je bratska. Premučati ta čuvstva bio bi grieh strahoviti pred Bogom i narodi, zato nemože se odobriti, da kod velikih prigoda to se čuvstvo neizjavi čisto i kriepko, kako dolikuje povjestnim dogodjajem. Obsjeni više mjesta nema, mi nismo zvani riešivati iztočno pitanje, ni oslobadjati naš narod iz robstva; pravedno je, da za velike žrtve Srbstvo dobije premoć na jugu, i tu će za cjelo steći, ma kakvi ga udes rata bude stigao. Pleme maleno, koje se onako junački zna boriti za svoju braću, koje žrtvuje najplemenitija svoja duševna i materijalna dobra, koje stavlja na kocku svoju sreću i državno svoje biće za izvojevati braći slobodu lavski se hrveć, proti jakomu i divljemu dušmaninu, to pleme nemože povjest mimoći, danas ili sutra, kad se iztočno pitanje bude riešavati, bilo njegovom pobje-

dom, bilo intervencijom Europe, da nepostane gospodarom Balkanâ. Pratimo ga dakle punim srcem udivljenja i sućuti, veseleći se njegovoj pobjedi, zaleći njegovom porazu, ali žudeći mu uvijek onaj cilj, koji zaslužuje junačtvom, veledušjem i kriepošću.“ Tako je i rekel bode s tem vrlim Dalmatincem tudi vsak Slovenec.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. septembra.

Ministru **Stremayru** je agitacija jako neljuba, katero so začeli njegovi nemški volilci proti njemu. Če se večina podpiše na proglašeno nezaupnico, potem bode moral Stremayr mandat položiti, a naredil mu bode kdo drug prostor v velikem posestvu ali kje drugje.

Namestnik in vojni poveljnik v **Dalmaciji**, baron Rodič je 3. sept. odpeljal se v Spljet in Dubrovnik, da tam vojsko pregleda (morda za to, da bode pripravljena če jej bode na spomlad treba v Turčijo marširati).

V **Pešti** so z velikim sijajem 3. sept. praznovali spomin palatina Josipa, čegar sin, nadvojvoda Josip je bil tudi navzočen.

Vnanje države.

Grška vlada je ponavlja je poslala turškeje vladi protest zoper to, da se naseljujejo ob grškeje meji Čerkezi. Iz praznih protestov k dejanjem!

Iz **Carigrada** javljajo, da ceremonija opasanja z mečem nij še bila, nego bode stoprav 8. t. m. Mesto je bilo razsvitljeno. Sicer pa strah pred zarotami in revolucijo nij izginil.

Iz **Berlina** se poroča, da je feldmaršal Manteuffel šel 3. septembra v Varšavo pozdravit ruskega carja Aleksandra v imenu nemškega cesarja, ki mu je dal posebna naročila.

Na **Angleškem** se množe javni taborji, na katerih ljudstvo svojo nevoljo izreka nad strašnimi neusmiljenostmi, katere Turki v Bulgariji uganjajo, in na katerih se protestira, da angleška vlada te in take Turčke podpira.

Dopisi.

Od Borovnice 1. sept. [Izv. dop.]

Ljubljanski „Tagblatt“ se še nij nikdar zlagal, če nij izustil nobene besedice, nikdar nikoga omazal, če ga nij videl ali ne slišal govoriti o njem. Da bi kdo tega ne verjel, naj čita

„Tagblatt“ št. 197 od 29. avgusta pod naslovom: Steinbrück, 26. August. (Ein Held der slovenischen Civilisation). Moja intencija tukaj nij, da bi preiskaval in preudarjal, je-li stvar sama na sebi taka, kakor jo je „Tagblatt“ opisal, ali nij; marveč vzamem jo brez vsake kritike, da je istinita, ter obračam pozornost bolj na smisel in na nekatere okolnosti, v katerih je gotovo mislil „Tagblatt“, da bodo ostale v koši. Mi Slovenci smo pošteni in pohlevni, nijmo se še nikdar bahali s tem, na kar moremo biti ponosni; tudi ne trebimo v svet svojih idej, kakor „Tagblatt“. Sicer pa pogledjmo na kulturonosne nemške „Burschenschaften“. Se li uže več ne spominja „Tagblatt“, kaj da se je zgodilo na Dunaji v „Blumensaele“ pred nekoliko leti? In vendar stoji kljubu temu nemškemu škandalu svet še vedno, tudi bi bil vsakdo nespameten, če bi zaničeval zbog tega Nemce kot narod, njih kulturo. Ker pa „Tagblatt“ vse nasprotno ravna, kaže prav natanko, da je svojo oliko ali popolnem uže začel z blatom, ali je pa še nikdar nič imel nij. Vprašam te nemškutarje, od kod vedó oni, da je omenjeni „Kaufmann G. aus Oberlaibach ein Held der slovenischen Civilisation.“ Se je mar on kde odlikoval kakor iskren Slovenec? Ako mi dá „Tagblatt“ potrdiven odgovor, podelim mu devet in devedeset dni odpustka, da se sme lagati, ne da bi ga kdo zavrnil. Nasproti pa povem jaz „Tagblattu“, da trgovec gosp. G. iz Vrhnike nij bil pri navedeni aferi pričujoč, da je on pošten, obče spoštovan mož in da je oskrnil nesramni „Tagblatt“ sè svojo brezobrazno lažjo čest in poštenje, dobro ime g. G., zarad česar se pa bode moral tudi kulturoplodni „Tagblatt“ sè svojimi vzvišenimi idejami — sem hotel reči sè svojimi grdimi lažmi in brezskrajnim obrekovanjem — ponižati, ter g. G. oprati izrečeno nečast. Pričakujem vsaj tega, da hoče g. G. zahtevati opravde.

Iz Svetinj pri Ormužu 31. avgusta.

[Izv. dop.] Slučaino sem naletel na dopis v „Gospodarju“ št. 31., ki obdeljuje našo šolo. Tam se govori o nekem posvetnjaku, ki je bil prej nemški kmet. Ali v celej svetinjskej fari nij nobenega kmeta, ki bi bil rodom Nemec, tedaj tudi nij mogel biti nobeden nem-

prostor mej okni. Ko zagleda Sanina, se zravna, ga veselo pozdravi, le še nekoliko zmedena.

— „V meni se vsled vaših včerajšnjih besedij po glavi mešajo misli, kako bode najboljše dopopolniti našo štacuno. Tukaj sem le mislim postaviti dve omarci s zrcalnimi durci. Zdaj je to, veste, v modi. In potem še ...“

— „Prekrasno, prekrasno,“ jej seže Sanin v besedo — „to se bode vse napravilo. Pojdite zdaj sem, da vam nekaj povem!“ On vzame gospo Lenoro in Emo pod roke in jih pelja v drugo sobo. Gospa Lenora vstrepeta in mera jej pade iz rok. Tudi Ema se splaši, pogleda zaupljivo na Sanina in se zopet upokoji. Njegovo lice, zares od skrbij vznemirjeno, je izraževalo ta čas oživljen pogum in oživljeno odločnost.

On proprosi obe ženski, da se vsedeti, sam pa je stal pred njima — in mahaje z rokami, jima je povedal vse: Srečanje s Polozovim, nameravano potovanje v Wiesbaden in mogoče prodanje posestva. — „Mislite si mojo srečo, vsklikne na konec, „stvar se je tako zasuknila, da mi morebiti celo ne bo treba na

Rusko! In poroko bomo zamogli imeti veliko popred, kakor smo se nadjali!“

— „Kedaj se boste odpeljali?“ vpraša Ema.

— „Uže denes — črez jedno uro; moj prijatelj je najel kočijo in me bo vzel soboj.“

— „Nam bote kaj pisali?“

— „Nemudoma! Kakor hitro bom govoril z damo, precej vam bom pisal.“

— „Ta dama pravite — je jako bogata?“ vpraša praktična gospa Lenora.

— „Nenavadno! njen oče je bil milijonar in je vse njej zapustil.“

— „Vse — njej samej? Nu — to je vaša sreča. Toliko pazite, da ne bote v nič dali svojega posestva! Bodite razumni in trdi. Ne prenažite se! Jaz razumem vaše želje, biti prej ko mogoče ženin Eme . . pa pozornost je črez vse! Ne pozabite: čim više prodaste svoje imenje, tem več ostane vama in vajinim otrokom.“

Ema se obrne, Sanin pa zopet začne mahati z rokami. „Povem jej odločeno ceno: da toliko, je dobro; ne da — z Bogom!“

— „Ste vi znani . . s to damo?“ vpraša Ema.

— „Še nikdar je nijsem v lice videl.“

— „In kedaj se vrnete?“

— „Ako ne bo nič iz te stvari, pojutrajšnjem; ako se pa pobotamo, bom prišel jeden ali dva dni kasneje. V vsakem slučaju — ne bom minute potratil. Svojo dušo pustim tukaj! Tu sem se zdaj z vami zagovoril, moram pa še steči domov . . . Dajte mi roko na srečo, gospa Lenora — pri nas na Ruskem se vsigdar tako dela.“

— „Desno ali levo?“

— „Levo — bliže k srcu. Po jutrajšnjem pridem — s ščitom ali pa na ščitu! Nekaj mi pravi, da bom zmagoborec! Odpustite, moja dobra, moja mila . . .“

Sanin objame in poceljuje gospo Lenoro, Emo pa poprosi, da bi šla z njim v svojo sobo — na minuto — ker jej ima objaviti — nekaj jako važnega. Hotel je posloviti se od nje na samem. Gospa Lenora je to vedela in nij hotela radovedno izpraševati, kakšna bi bila ta važna reč . . .

(Dalje prih.)

ški kmet, to je tedaj jedna neistina. Da bi bila šola letos bolj prazna, ko lani, je pa druga. Ravno nasprotno! Če je bilo obiskovanje slabše od prejšnjih let, je to bilo samo v torkih in petkih, ker se otroci — šibe bojijo. Dalje pravi dopisnik: Šolski krajni svet (krajni šolski svet je menda hotel reči) tukaj ničesar ne stori. Počasi strije! Šest let so gospodarili (prej pa tako) pri šoli tisti možje, ki so hoteli šolo zidati samo za to, da bi mežnar (pod šolsko strcho) bliže cerkve stanoval. Naj bi se pustilo jedenkrat draženje. Čas gre naprej, vi ga ne boste nikdar ustavili. Le pomislite, imamo od leta 72. uže četrtega učitelja!

Iz Zagorja 2. sept. [Izv. dop.] Kakor po drugje, tako smo tudi pri nas imeli uže skoraj na polji vse sežgano in posušeno, zlasti ajdo in fižol. Pa kmalu se je vreme izpreobrnilo, ter je deževalo skoz dva dnij neprenehoma. Par dnij potem smo imeli zopet lepo toplo vreme, in na polju je vse prav dobro kazalo, tako da smo se nadejali dobre letine. A človek obrača, Bog pa obrne! V noči na 1. t. m. je začelo zopet deževati in sicer tako silno, da je voda kmalu tolika narasla, da je začela po njivah teči in tako vse upanje ubozega kmeta podrla. Ajda, fižol, koruza, krompir vse je uničeno, a poleg tega nam je še mnogo druge škode, posebno pri mosteh, napravila. Ubogi kmet, uže tako težko plačuje davke, a sedaj mu jih uže skoraj ne bode mogoče. Druzega žita smo uže tako malo pridelali; a upali smo, da bode ajda se boljše obnesla, a tudi to nam je povodenj uzela. — Tukajšnje rudarsko vodstvo namerava namesto dosedanjih konj, hlaпон napraviti, kar bode pri nas kmetu zopet veliko na škodi; ker do sedaj so imeli saj tukaj kak majhen zaslužek, a po sedaj tudi tega ne bo. Prihodnjic kaj več.

Iz Rusije 29. avgusta. [Izv. dop.] (Mejnarodni zbor iztočnikov v St. Peterburgu.) Nauka, katera preiskuje jezike in sploh kulturo azijskih narodov, imenuje se v obširnem pomenu besede orijentalizem, a učenjake, kateri se ž njo pečajo, imenujemo orijentaliste, ali kakor jaz predstavljam to tujko, iztočnike. Ta nauka je v primeri z družimi še dovoljno nova in mej vami malo poznana. Francozi in Nemci, tudi Angleži jo uže nekaj malih let precej obdelujejo, so imeli uže tudi nekoliko zasebnih zborov, če se ne motim, v Lipnici, st. Etjenu itd.

Bolj važna ko za vas in sploh za evropski zapad je ta nauka za nas, imajoče pod svojo oblastjo več kakor polovico iztoka. Naša in sploh slavjanska prihodnjost leži ne v Evropi, ampak, če ne za vsem v Aziji, vsaj na njenih zapadnih pobrezjih, in to tukaj bolj vemo, kakor si vi morete predstavljati. In tako si vsak Rus šteje v svojo dolžnost, pripomoči po silah k izpoznavanju in sploh civilizaciji tega ogromnega, mladega in zdravega sveta. Nij leta, da bi se ne snovale na stroške ali vlade, ali kacega društva ali zasebnega bogataša znanstvene ekspedicije in ne odpravljale se v „deželo brez konca in kraja“, kakor pravi nek rusk popotnik, po Aziji. In ruski učenjaki po ti nauki imajo največ ved v celem učenem svetu; in tudi za domačo zgodovino, morebiti nij predmeta, kateri bi se obdeloval toliko samostojno, kakor se obdeluje nauka o iztočnih narodih.

To je tudi jedna iz glavnih prčin, po

katerih se je letošnji zbor iztočnikov napovedal v St. Peterburgu, stolici našej. Druge pričine bi bile, da Francozi in sploh zapadni učenjaki želijo, nekoliko izpoznati severni Babilon, in narod, ki v njem prebiva. Vsak mora dalje priznati, da nij države, katera bi imela tako važnost oziroma vseh vprašanj, tikajočih se iztoka.

Ta zbor je prvi, kateri ima veliko značenje ne samo za Rusijo, ampak za ves učen svet in kateri nema nikake dotike z vlado, kakor pa sta jo imela mejnarodna zbora statistični in telegrafni, vršivša se tudi v St. Peterburgu pred malo leti. Pri vas si mesta taccih zborov v svojo čast štejejo, pri nas je ta stvar nekako drugačna.

Sploh tukaj abstraktna nauka nema toliko spoštovanja, kakor kde drugde, in potem smo mi zdaj popolnem absorbirani s političnimi homatijami v Turčiji.

Pa če se nam to nekako navadno delo zdi, ponosni moramo biti sploh Slavjani, ka zboruje v stolici slavjanski tak važen zbor za razvoj jezikoslovja i sploh rodoslovja. Zboru so se odločila ogromna prostranstva v ministerstvu notranjih dežel. Svečavno se bo odprlo zborovanje v publicnej dvorani v univerzi. Kolikor je meni znano, se bo ta svečanost vršila 20. avg. po vašem 1. septembra. Sej bo sedem, primerno predmetom, kateri se bodo v njih razbirali: Kartografija, lingvistika, etnografija, historija z literaturo, arheologija z numizmatikoj i religiozno i filozofsko učenje iztoka.

Udeležiti se istega zbora more vsak in vsaka. Upisalo se je uže več gospij, katere bodo se udeležile učenih razgovorov. Izvolili so celo damo za korespondentko, i kde? — v Moskvi. — Eto namreč je žena tak zgodaj na Alpah poginivšega, najznamenitejšega orijentalista cele Ruske — g. Fedčenk. S zborom učenjakov bo zjedinjena tudi raztava raznih iztočnih predmetov, pospešujočih znanje orijenta. Na njoj se bo gotovo najbolj odlikovala živa ilustracija Azije: na razstavi bodo zastopani vse narodiči Sibirijske, srednje Azije, Kavkaza i Krime. Smemo upati, da bo ta kongres vsestransko prekosil svoje prednike v Parizu i Londonu leta 1873. i 1874.

Domače stvari.

— (Nova slovenska knjiga) je ravno na svitlo prišla in ima naslov: „Fizika in kemija, za višje razrede ljudskih šol in za meščanske šole. V nemškem jeziku spisal Avg. Decker, ravnatelj c. kr. učiteljišča v Olomucu, poslovenil J. L. S 87 lesorezi. Založil Karla Gerolda sin na Dunaji. Prav dobra knjiga, vredna, da se tudi v nešolske kroge širi.

— („Vrtec“) za mesec september je prišel ravnokar na svitlo in je prinesel v svojej 9. številki za našo slovensko mladino naslednje gradivo: Dobro jutro, pesen od Ivana T.; In jaz upam na Boga, povest, posl. Tone Brezovnik; Požar, priobčil V.; Jež in lisica, po Smilju; Veronika in rmán, prilika, priobčil D. Majaron; Veter, pesen; Nošnja dalmatinskih Hrvatov okoli Zadra in Spleta (s podobo); Zemljepis ali geografija; Karavana; Kako je češki kralj Jan padel v bitvi, priobčil V.; Biseri trak, poslov. Fr. Guzelj; Stari rokopisi; Lisica in krokar, basen; Veverica (s podobo); Otročje igre: Golobček in žito. Razne stvari obsegajo: Drobtine, kratkočasnice, računsko nalogo in rebuse. Listu je priložena

muzikalna priloga s štirimi lepimi napevi od J. L. Weissa. — Posebno opozorujemo slovensko občinstvo na lepe slike, ki je nosi „Vrtec“ našej slovenske mladini, ter ga priporočamo v izdatno podporo.

— (Na pripravnici za učiteljice) v Ljubljani se prične šolsko leto 16. t. m. Oglasi se sprejemajo od 13. do 15. septembra.

— (Na Vransko) pride za notarja g. Moric Schwarzenberg, dozda državnega pravdnika namestnik v Celji.

— (Vreme) se je nam zopet zjasnilo in prorokujejo več lepih dnij. Kaj pomaga, ko je uže prekasno. Vinska trta večidel slabo kaže.

— (Velika povodenj) je bila 1. in 2. t. m. po dolini od Vranskega do Krašnje. Jedna romarica, ki se je vračala z božje poti od limbarske gore je baje utonila pri Krašnji, kakor se nam poroča.

— (V Kamniku) bode v fabriki za smodnik 26. t. m. obravnava v ponudbah za pravo 450 kilogromov bronastih krogelj po 6.5 mm., 600 c. m. mehkega lesa za kurjavo in 2000 cm. bele jelšvine (pesikovine.)

Razne vesti.

* (Cesarica v Miramar.) Govori se, da bode nastopila cesarica iz svojega sedanjega bivališča, iz grada Miramarskega, potovanje po morju. Šla bode baje v Reko, Larkromo in na Krf. Prišla bode tudi v Trst, kder se mestni zastop uže sedaj pripravlja, da jo slovesno sprejme. 9. septembra pride v Miramar tudi cesarjevič Rudolf.

* (Nemška omika.) Gaštajnski nemški židje, vživajoči ondošnje toplice, so napravili v dan sedanske bitve ropotajoč banket in na avstrijske zemlji pili in jeli na slavo svojim nepremagljivim pruskim vojskovodom. Reč je sama ob sebi nedolžna. In ako so doma, kde tam v dolgočasnej Nemčiji, naj si nalivajo želodce v slavo sedanske, kolikor si hočejo! Tu pri nas je pa taka demonstracija prav priprosta prisljivost.

Listnica opravištv: M. K. v W. Prejšnjih listov nemamo, a roman „Pomladanski valovi se tudi posebej tiska, ter se bode izdaval kot 8. zvezek „Listkov“.

M. K. v W.

4. septembra:

Kropka: pl. Walunschek iz Gorice. — Kraus iz Trsta. — Sprenger iz Grada. — Črne iz Postojne. — Mihalič iz Zagreba.

Pri Maillet: Frey iz Dunaja — Kobler iz Reke. — Dimic iz Gorice. — Paul iz Grada.

Dunajska borza 4. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankoveih	66 g d.	90 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	70	70
1860 drž. posojilo	111	60
Akcije narodne banke	854	—
Kreditne akcije	150	25
London	120	85
Napol.	9	62
C. k. cekini	5	82
Srebro	101	50

Dijaki

se jemljó v stanovanje in hrano pod ugodnimi pogoji v neko uradniško rodbino.

Natančneje se izvé iz prijaznosti pri opravištvu „Slov. Naroda“. (275—2)

Franc-ove esence za življenje.

Gotovo in skušeno sredstvo proti večini boleznij z vspešnim učinkom in sicer tako, da bi morala vsaka gospodinja tako zdravilo pri hiši imeti. (53—23)

Jedino pravo dobiva se pri

Gabriel Piccoli,

lekarnju, na dunajski cesti v Ljubljani.